

ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ
С АДМИНИСТРАТИВЕН ЦЕНТЪР ЯМБОЛ

***СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ***

2005 – 2015 г.

8600 гр. Ямбол, ул. "Жорж Папазов" № 18 п.к. 212
тел: +359 46 / 66 12 12; 66 30 30; факс: +359 46 / 66 22 77
WWW.YAMBOL.GOVERNMENT.BG e-mail: [REGION@
YAMBOL.GOVERNMENT.BG](mailto:REGION@YAMBOL.GOVERNMENT.BG)

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ.....	4
III. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО СЪСТОЯНИЕ. SWOT АНАЛИЗ	7
IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ.....	25
1. ВИЗИЯ.....	25
2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ.....	27
V. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОСР	34
1. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ.....	34
2. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ.....	34
VI. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА /СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ/.....	35
VII. СХЕМА ЗА УСТРОЙСТВО.....	37

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Необходимостта от стратегически насоки за развитие се определя от Закона за регионално развитие и съответства на изискванията за дългосрочно планиране на развитието и програмиране в контекста на регионалната политика на Европейския съюз. Стратегията за развитие е основен инструмент за формиране на цялостна дългосрочно ориентирана политика за регионално развитие, съобразена с националните, регионалните и общински приоритети.

Стратегията е резултат от анализите на данните и тенденциите в областното развитие през последните няколко години. Направени са изводи и са определени цели за развитието през следващия период. *Насоките* са разработени от експерти в различните сфери и стотици инициативни специалисти и граждани от Ямбол и региона в периода 2003 - 2005 година. Те се основават на схващането за устойчиво развитие - развитие на човешкия фактор, икономиката и обществото за пълноценен живот и просперитет, включително:

- сигурност в бита;
- чиста и здравословна околна среда;
- трудова заетост и лична независимост;
- достъпно и хигиенично жилище;
- свобода на придвижване;
- икономическо развитие;
- физическо и психическо здраве;
- свободен достъп до обекти за отдих и спорт;
- достъпни културни и творчески изяви;
- благоприятна урбанистична среда;
- равноправни условия за лична изява и др.

Стратегията е обсъдена и приета от Областния съвет за регионално развитие с участието на кметове и представители на общинските съвети в областта, представители на организации на работодателите, работниците и служителите, НПО и представители на организациите на работодателите и синдикатите.

ЕТАПИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

В разработването на стратегията участваха над 150 специалисти от Ямболска област в различни отрасли и структури, организирани в 6 групи по проблеми:

- ✓ Икономика,
- ✓ Селско стопанство,
- ✓ Заетост и безработица,
- ✓ Техническа инфраструктура,
- ✓ Урбанизация и околна среда,
- ✓ Образование,
- ✓ Здравеопазване и социални дейности;
- ✓ Култура, спорт, младежки дейности и НПО.

Процесът на подготовка обхваща следните етапи:

- **Събиране на данни** за състоянието на различните сфери на обществен живот в областта чрез статистически източници, общините, местни фирми и организации;
- **Анализиране на данните и изясняване на проблемите, нуждите и тенденциите** през последните няколко години, както и на възможностите за решаването им;
- **Обобщаване на анализите** чрез SWOT-анализ с внимание към синтеза на изводи по направления;
- **Определяне на цели, приоритети и мерки** за постигане на устойчиво развитие;
- **Набелязване на дейностите** по организация и координация на стратегията.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

Ямболска област е разположена в югоизточната част на Република България. Тя обхваща територия от 3 335,5 кв. км и заема 3,1 на сто от площта на страната. Областта е разположена по Среднотунджанското поречие. Релефът е равнинно-хълмист с надморска височина 100 - 150 m.

Най-ранните останки от селищен живот в пределите на Ямболска област датират от VII хил.пр.Хр. В Ямбол се намират останките от две огромни селищни могили, в които се срещат материали от неолита, енеолита и бронзовата епоха. При проучването на селищната могила "Мерджюмекия" при с. Драма за пръв път в България са открити фрагменти от микенска керамика и глинени печати с т.нар. "Линеарно писмо - А". Край с. Кабиле се намира един от уникалните археологически резервати у нас, включващ в пределите си тракийския град Кабиле. Поселищният живот тук възниква в края на II и началото на I хил.пр.Хр. около древен култов център. През IV в.пр.Хр. градът вече е бил устроен по подобие на гръцките градове - полиси с акропол, храмове, площад и добре защитен от крепостни стени и кули. В началото на III в.пр.Хр. Кабиле е столица на Одриската държава, начело със Спарток, който пръв от тракийските владетели се титулува "базилевс" - цар. През III - II в.пр.Хр. градът сече собствени бронзови и сребърни монети с изображението на култовата статуя на Артемида - Фосфорос, закрилничка на града. През 45 г. сл. Хр. Кабиле е част от римската провинция Тракия и в началото на II век се превръща в най-важния военен лагер в провинцията. През епохата на късната античност (IV - VI век) своето развитие започва и селището, разположено под днешния град Ямбол. Предполага се, че на 15 май 293 г., преминавайки през него, римският император Диоклециан му дава статут на град и името Диосполис - "Град на Зевс". През 705 г., след включването на областта "Загоре" в границите на Българската държава, средновековният Ямбол се превръща във важен стратегически пункт на южната ѝ граница - пограничният окоп "Еркесия" и става изходна база за настъпателните и отбранителните действия на българските войски през Първото българско царство (VIII - X век).

Ямбол е родното място на световноизвестния художник Жорж Папазов, творил във Франция. От ямболското село Бояджик са корените на Джон Атанасов - изобретател на първия електронен компютър. Много са известните ямболци с принос в националната култура.

Постоянното население в областта към 31.12.2003 г. възлиза на 149 534 души и съставлява 1.93 % от населението на страната. Средната гъстота на населението е 44.6 д/кв.км. Коефициентът на възрастова зависимост е 51,6. Коефициентът на заетост е

36.6%, а на безработица е 17,9 %. Областта обхваща 109 населени места – 105 села и 4 града. Градовете – Ямбол, Елхово, Стралджа и Болярово са икономически, обслужващи, транспортни и общински центрове. Община „Тунджа“ обединява 44 села, като нейният център се намира в град Ямбол.

Климатът в северната част на Среднотунджанското поречие е преходно - континентален, а в южните части – континентално - средиземноморски. Районът е между най-топлите в страната - средната температура за най-студения месец - януари, варира между 0⁰C и 1.5⁰C. Броят на безмразните дни в района е между 180 и 210 средногодишно. Средната юлска температура е в рамките на 22.5 – 23.5⁰C, а средната годишна е 12 - 12.5⁰C. Относителната влажност на въздуха е най-ниска през месеците юли и август: 60 - 64%, а най-висока през периода декември – февруари: 80 - 92%. Валежите са неравномерно разпределени върху територията и варират в рамките на 530 - 700 мм средногодишно. През 2000 г. валежите са 26.4 л/м² средно месечно.

От полезните изкопаеми стопанско значение има лигнитът, открит по терасите на Средна Тунджа. Находището в Елховския лигнитен басейн е със запасите около 600 млн.т. Железорудни находища с високо метално съдържание има край с. Крумово със запаси 7 300 000 тона (вече изчерпано), около с.Драма и с.Бояджик. Залежи на гранит, барит и габро има край с. Голям Манастир и с. Генерал Тошево. Минерални извори с лечебни качества има край с. Стефан Караджово, гр. Стралджа и с. Правдино. Водните запаси в областта са ограничени. През областта тече река Тунджа, четвъртата по големина в България. Нейни по-големи притоци са Мочурица, Поповска, Калница. На р. Поповска при с. Малко Шарково е изграден вторият по големина в страната язовир с насипна стена “Малко Шарково”.

Почвите в областта са разнообразни. Смолниците заемат значителни площи в ниските части на Среднотунджанското поречие и са подходящи за отглеждане на зърнени, фуражни и технически култури. Върху канелено-горските почви по склоновете на Дервентските, Светиилийските и Манастирските възвишения се отглеждат овощни насаждения, лозя, тютюн и др. Алувиално-ливадните почви се срещат около реките и са подходящи за отглеждане на зеленчуци, ориз и др.

Промишлената структура има следните подотрасли: хранително-вкусова, машиностроене и металообработване, текстилна, трикотажна, шивашка и обувна промишленост и др. 22 фирми в областта са с чуждестранно участие.

Селското стопанство е от важно значение за областта. Обработваемата земя към 11.07.2003 г. е 2 028 140 дка, незасетите площи са 386 245 дка - 19.04 % от размера на обработваемата. Средната снабденост с обработваема земя на един жител е 13.36 дка и е два пъти по-висока в сравнение със средната за страната. Отглеждат се предимно зърнени култури, слънчоглед и лозя.

Техническата инфраструктура в областта е разнообразна. Републиканската пътна мрежа е с обща дължина 596 км. Предстои изграждане на участъка от автомагистрала “Тракия” през територията на Ямболска област с дължина 50 км и завършване на ГКПП – Лесово. Няма неводоснабдени селища в областта. Водоснабдителната мрежа е с дължина 2 174 км. Цялото количество питейна вода се осигурява от подпочвени води. Дължината на газоразпределителната мрежа е над 60 км. Газифицирани са 417 потребители. Топлофицирани са стотици жилища. Има изградени 66 аналогови телефонни централи и една цифрова в гр. Ямбол с общ капацитет 65 136 телефонни поста, от които 4 636 цифрови номера. Електроснабдителната система е добре изградена.

Като цяло областта няма тежки екологични проблеми. За поддържане на екологично чиста обстановка предстои изграждане на пречиствателна станция и изграждане на канална помпена станция за отпадни води в гр. Ямбол, въвеждане на

разделно събиране на отпадъците в Ямболска област и изграждане на депа за твърди битови отпадъци в гр. Ямбол и гр. Елхово

Днес в областта действат 127 държавни, общински и частни училища и учебно - възпитателни заведения. Преподавателите са 1961, а броят на учениците за 2003/2004 г. е 20 030. На ниво академично образование в Ямбол функционира Технически колеж.

Здравеопазването е с постиженията и проблемите на страната. В областта работят 438 лекари, има 2 многопрофилни болници за активно лечение с над 500 легла. Осигуряват се здравните услуги на гражданите, има трудности в обслужване на периферните райони.

Спортът в областта се радва на добрите постижения на баскетболния отбор *Ямболгаз*, състезатели по спортна стрелба, акробатика, бокс, борба, спортни танци и състезатели по лека атлетика. Спортната база се състои от Градски стадион с 20 000 места, закрыта спортна зала *Диана* с 2 700 места и Спортен комплекс Веселиново с 200 м лекоатлетическа писта.

Културните традиции в областта са известни. В Ямбол има Драматичен и Куклен театри. Историческият музей в гр. Ямбол и Етнографският музей в гр. Елхово са с богати колекции. Съществуват и етнографски музеи в с. Зимница, с. Генерал Инзово и гр. Болярново. Интересни и посещавани са черквите и историческите манастири в областта. Безистенът от 16 век е символ на Ямбол. Специфична е архитектурата на голямата Ески-джамия от 15 век.

Хоровата школа *Професор Г. Димитров* е носител на международни награди от Белгия, Словения, Франция, Турция. Камерният оркестър *Дианополис* е с редица европейски изяви. Читалищата на територията на област Ямбол са 78. Те развиват богата обществена и културна дейност и съхраняват българските и местни традиции. Най-голямото читалище в областта е читалище *Съгласие* – създадено през 1862 г. Художествената галерия *Жорж Папазов*, основана през 1952 година, има богат фонд, който включва 3128 творби. Тя притежава най-богатата в страната сбирка от декоративни творби. Ансамбълът за народни песни и танци *Тунджа* е с международна известност и множество награди от европейски и световни културни фестивали. Младежкият дом, детските комплекси и младежки организации развиват полезна и разнообразна дейност.

III. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО СЪСТОЯНИЕ. SWOT АНАЛИЗ

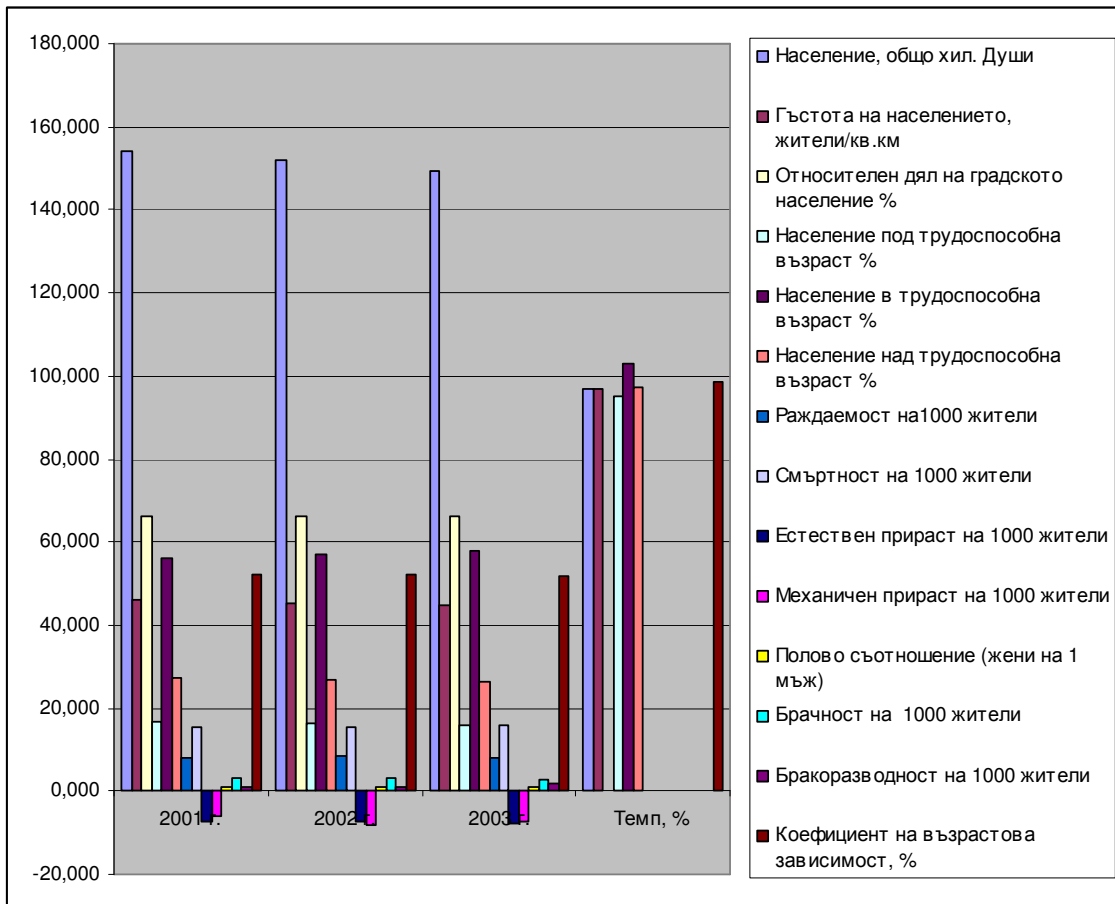
ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ И ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ

Ямболска област граничи с Бургаска, Сливенска, Старозагорска и Хасковска области и с Република Турция. Това създава **възможности** за добро междурегионално сътрудничество и взаимно полезни транспортни и търговски връзки.

Климатът в северната част на Среднотунджанското поречие е преходно-континентален, а в южните части – континентално-средиземноморски. Преобладава **равнинен релеф** и значителен дял на **плодородните почви**, подходящи за земеделие. **Околната среда** в голяма част от територията на областта е **запазена чиста** и е **съхранено биологичното разнообразие**. Регионът е с богат и разнообразен **горски фонд** и **защитени територии**. Продължителните летни засушавания и горещини и неравномерните валежи през годината създават необходимост от напояване.

ДЕМОГРАФСКО СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Съществува тенденция на постоянно намаляване на населението; ниска раждаемост; отрицателен естествен прираст; застаряване на населението; обезлюдяване на периферните територии; висока миграция към други райони и извън страната и бедност на голяма част от селското и част от градското население. В градовете населението не намалява критично, запазва се основната социална инфраструктура. При икономическо оживление в областта и осигуряване на работни места за млади хора, както и повишаване на доходите и подобряване на условията за живот в областта, се очаква намаляване на миграционните процеси и задържане на повече млади хора. За целта е необходимо да се разработват и прилагат национални и местни програми за стимулиране на социално-икономическото развитие на изоставащите райони.

ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ – СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ

През последното десетилетие икономиката на Ямболска област, а също така и на страната като цяло, премина през етап на дълбоки структурни промени. В резултат на тях в началото на 21 век икономиката на областта има коренно различен облик от този преди 1989 г.

Тенденциите към подобряване напоследък са основание за оптимизъм:

№	Икономически показатели	2000 г. хил.лв.	2001 г.	2002 г.	2003 г.	Темп %
1	Брутен вътрешен продукт на жител, х.лв.	2322	2668	3052		131,4
2	Нетни приходи от продажби, х.лв./ жител	2904	3581	4413	4702	131,3
3	Разходи за придобиване на ДМА, лв./ жител	219	250	279	367	127,4
4	Средна годишна заплата, лв.	2 200	2308	2525	2641	114,4
5	Брутна добавена стойност, х.лв.	343 927	369699	411876		119,8
6	Дял на БДС в Ямб.област в националната, %	1,45	1,40	1,44		99,3
7	БДС в сел. стопанство., х.лв.	107324	106166	101572		
8	БДС в индустрията, х.лв.	53327	63672	96978		
9	БДС в услугите, х.лв.	182831	199861	213326		

Оживлението в индустрията се дължи на създаването и развитието на множество малки и средни предприятия, дело на инициативни бизнес - предприемачи. Над 98 % от 17 695 активни стопански субекти в областта са малките и средни предприятия. Те разполагат с опитни кадри, имат благоприятни условия и цени на суровините, както и работната ръка в областта на машиностроенето, хранителната и преработващата промишленост. Селскостопанското производство и преработването на продуктите от него дават добавена стойност, определяща характера на икономиката на региона.

В структурата на отраслите в региона по брутна добавена стойност (окрупнени по икономически сфери), най-висок е дялът на сектор “Услуги” – 51.8%, но което е едва 1.3% от общото за страната (при 1.9% население на областта от това на страната). На аграрния сектор се пада 24.7% от БДС в областта, което показва важното значение на селското стопанство в местната икономика. Отделно от това, аграрният сектор произвежда 2.9% от добавената продукция за страната и това показва висока ефективност. Незадоволителен е дялът на индустрията в областта спрямо общата за страната - 1.2%, което ни нарежда на 20 място по БДС от индустрията сред 28-те области в България.

За 2003 г. предприятията от нефинансовия сектор са реализирали приходи от дейността за 731 721 хил. лв. и са извършили разходи за 726 228 хил. лв. или опериращата печалба е 5 493 хил. лв.

Водещ отрасъл в област Ямбол е “Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия”, в който произведената продукция е в размер на 94 008 хил. лв., а приходите от дейността са 153 467 хил. лв. Тук са направени най-много

инвестиции, което предполага по-добро развитие на този отрасъл в бъдеще, като размерът на дълготрайните материални активи (ДМА) е равен на 70 849 хил. лв. или почти една четвърт от активите на икономика в областта.

Второто място по значимост в регионалната икономика се заема от отрасъл “Строителство”, където 145 стопански единици са произвели продукцията за 58 081 хил. лв. и са реализирали нетни приходи от продажби за 59 371 хил. лв. Отрасълът е сред най-прогресиращите през последните години. Размерът на нетните приходи от продажби се увеличава значително, или за период от три години растежът е с 55.2%.

Следващият отрасъл по значимост е “Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството”, където най-големия брой стопански единици – 2198 произвеждат продукцията за 50 755 хил. лв. и са реализирали 292 061 хил. лв. нетни приходи от продажби, което е над 40% от тези за областта. През 2003 г. този отрасъл е на трето място по вложени инвестиции.

На четвърто място като определящ за икономиката на региона е отрасъл “Селско, ловно и горско стопанство”, където 232 стопански единици са произвели продукцията за 37 395 хил. лв. и са реализирали нетни приходи от продажби за 43 270 хил. лв. Отрасълът е от определящо значение и поради големият брой наети лица в него – 2 365 души.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) в област Ямбол бележат тенденция на увеличение през годините, като за 2001 г. те са 38 551 хил. лв., а за 2003 г. достигат 54 857 хил. лв. или ръст от 42.3% на вложените средства в ДМА за тригодишен период, а спрямо предходната година увеличението е с 29.6%.

В общите разходи за придобиване на ДМА през 2003 г. относителният дял на извършените разходи за строителство е 30.8%, което е с около 3 пункта по-малко в сравнение с 2002 г., а делът на машините и съоръженията е 60.6% и се увеличава спрямо предходната година с 3 пункта.

Частните инвеститори през 2003 г. са извършили разходи за придобиване на дълго-трайни материални активи за 49 044 хил. лв., които са с 35.4% повече спрямо предходната година. Най-голям обем от инвестициите в частния сектор са вложени в преработващата промишленост – 43.6%, в търговията – 17.4%, и в селското стопанство – 15.8%.

РАЗХОДИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ И ПРИДОБИТИ ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ В ОБЛАСТ ЯМБОЛ

	Разходи за придобиване на ДМА			Придобити ДМА		
	2002	2003	Индекс 2003/2002	2002	2003	Индекс 2003/2002
	хил. лв.		%	хил. лв.		%
Общо	42318	54857	129.6	41702	45280	108.6
<i>По състав:</i>						
Сгради, строителни съоръжения, конструкции	14365	16878	117.5	11923	11335	95.1
Машини, оборудване и транспортни средства	24324	33245	136.7	26940	31518	117.0
Други разходи	3629	4734	130.4	2839	2427	85.5

По икономически сектори:						
Аграрен	4666	7753	166.2	4688	6140	131.0
Индустрия	17764	25432	143.2	19187	21839	113.8
Услуги	19888	21672	109.0	17827	17301	97.0
По форми на собственост:						
Обществен сектор	6097	5813	95.3	4267	3725	87.3
Частен сектор	36221	49044	135.4	37435	41555	111.0
По общини:						
Болярово	423	296	70.0	306	450	147.1
Елхово	2844	3507	123.3	2737	3143	114.8
Стралджа	1304	2996	229.8	617	1838	297.9
Тунджа	4637	3771	81.3	6883	2525	36.7
Ямбол	33110	44287	133.8	31159	37324	119.8

По данни от регистър “БУЛСТАТ” към 31.XII.2004 г. на територията на област Ямбол има 19 958 регистрирани стопански субекти, като повече от три четвърти от тях са в община Ямбол. В сравнение с предходната година в региона действат 1 200 броя повече субекти, като основно увеличението е в община Ямбол (564 броя прираст).

Представени по отраслова структура се забелязва, че най-голям брой активни субекти има в отрасъл “Търговия, ремонт и техническо обслужване”- 7 205 броя или 40% от всички субекти. Следващите отрасли с по-голям брой активни субекти са “Селско, ловно и горско стопанство” и “Транспорт, складиране и съобщения” съответно с 2228 и 1578 броя. Най-малко са субектите в отраслите “Добивна промишленост” и “Производство и разпределение на ел.енергия, газообразни горива и вода”, поради спецификата на тези отрасли.

АКТИВНИ СУБЕКТИ, ВПИСАНИ В БУЛСТАТ КЪМ 31.12. ПО ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА В ОБЛАСТ ЯМБОЛ

(брой)

Сектори по Националната класификация На икономическите дейности `2003	2003	2004	Прираст
Общо	16495	17695	1200
Селско, ловно и горско стопанство	1613	2228	615
Рибно стопанство	18	18	0
Добивна промишленост	3	4	1
Преработваща промишленост	1404	1448	44
Производство и разпределение на електроенергия, газообразни горива и вода	4	7	3
Строителство	424	440	16
Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството	7038	7205	167
Хотели и ресторанти	1359	1397	38
Транспорт, складиране и съобщения	1571	1578	7
Финансово посредничество	149	147	-2
Операции с недвижими имоти, наемодателна дейност и	834	1076	242

бизнесуслуги			
Държавно управление и отбрана; задължително обществено осигуряване	105	100	-5
Образование	229	228	-1
Здравеопазване и социални дейности	558	568	10
Други дейности	1186	1251	65

Очакваното развитие на икономиката на областта се основава на:

- умерен климат с положителни средногодишни температури и най-много слънчеви дни в България;
- подготвени специалисти и изпълнителски кадри в селското стопанство и промишлеността;
- опит в използването на технологии за интензивно растениевъдство;
- опит и съвременна техника за машиностроително производство;
- предстоящо откриване на КПП на границата с Турция;
- развита техническа инфраструктура и чиста околна среда,
- свободни земеделски и промишлени площи и сгради на ниски цени
- близки места за отдих и исторически обекти за туризъм.

ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ

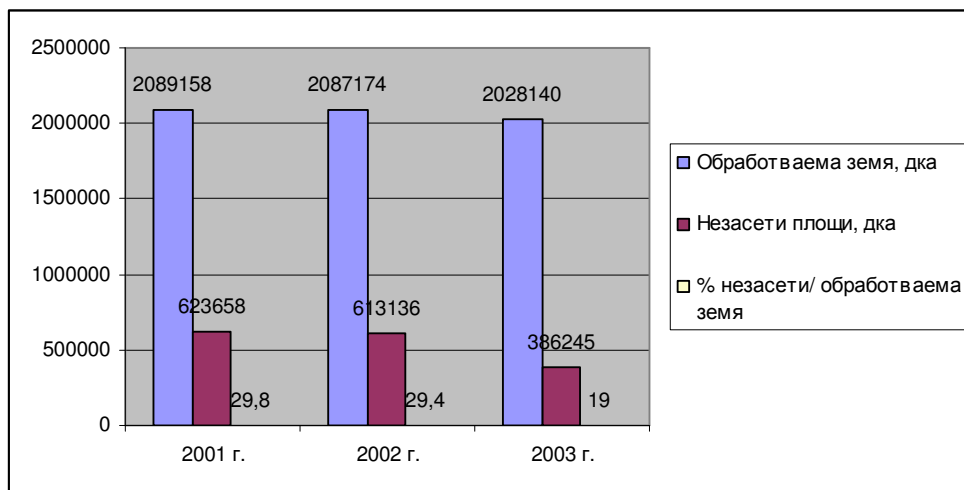
Банковият сектор в областта е развит, установени са стабилни взаимоотношения банки-кредитори по сфери на дейност, ползват се разнообразни застрахователни продукти, расте обемът на отпуснатите кредити. Ограничени са чуждестранните инвестиции в региона, финансовите ресурси и капиталовите разходи в общинските бюджети, няма пълна подготвеност с работни проекти и проекти за кандидатстване пред европейски фондове и програми за финансиране, ограничени са възможностите на част от кредитоискателите за обезпечение на кредитите. Необходимо е да се предприемат мерки за привличане на вътрешни и чуждестранни инвестиции чрез подходящи средства и инициативи, разработване на качествени проекти за финансиране по предприсъединителните програми до 2006 г. и по структурните фондове след това, в съответствие с изискванията на донорите; въвеждане на нови финансови инструменти.

ТУРИЗМЪТ ИМА БЪДЕЩЕ В ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ.

Туризмът в Ямболска област е представен с 311 заведения и фирми за хранене, хотели и туристически агенции, лицензираните хотели са 9 с 318 легла и 22 037 нощувки през 2003 г. и тенденциите са към развитие и усъвършенстване на дейността. Положителните страни, благоприятстващи развитието на културен, рекреативен и екологичен туризъм в областта, са: чиста околна среда с благоприятни природни и антропогенни туристически ресурси – красива природа, уникално културно-историческото наследство, фолклор, традиционни обичаи и съвременна култура. Работи се за създаване на общи туристически маршрути и близки комуникации към Черноморието, Източна Стара планина, Странджа и Сакар, и Южна Тракия през границата с Република Турция. За целта се подобрява готовността за посрещане на гости, увеличава се легловата база и разнообразието на туристическите услуги, туристическа асоциация предлага информация и осъществява координация между туристическите агенции.

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

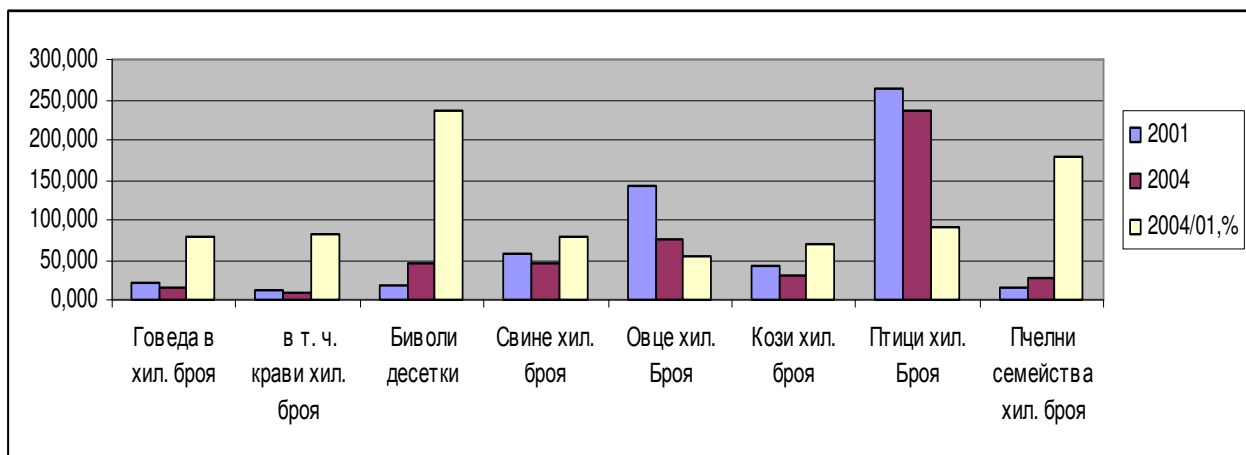
Селското стопанство в областта е основен отрасъл в икономиката и източник на доходи за населението в повечето общини. Голяма част от земята се използва за земеделие:

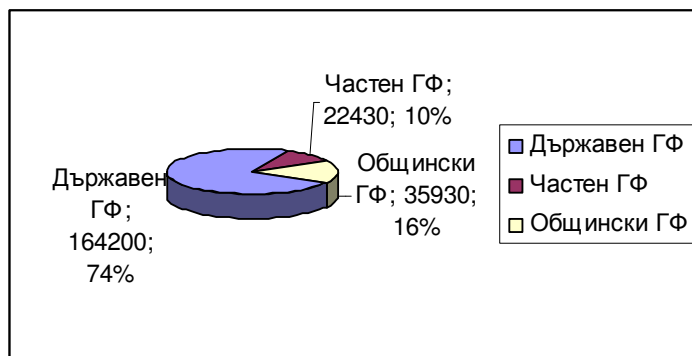
Основните зърнени култури, отглеждани в областта, и добивите от тях през годините са:

№	Култура	2000/2001		2001/2002		2002/2003		2003/2004	
		площ, дка	добив, кг/дка	площ, дка	добив, кг/дка	площ, дка	добив, кг/дка	площ, дка	добив, кг/дка
1	Есенна пшеница	572030	253	607321	290	415940	213	521797	382
2	Зимен ечемик	262838	301	348819	299	84070	145	248554	366
3	Пролетен ечемик	1345		3220		152756	141	18241	363
4	Маслод слънчоглед	168384		155794		243957	75	214405	158
5	Шарен слънчоглед	39330		23898		37215		12065	116
6	Царевица на зърно	22302		25265		37446	340	44088	657
7	Овес	16845		19108		19352	82	13866	194

Животните, отглеждани в областта, са (към 31.12.съотв. година):

Горският фонд, дка, по лесничейства в областта е:

Технически годните за поливане площи в областта са почти 230 000 дка, но от тях през последните години се поливат под 10 %.

Благоприятните природно-климатични и почвени условия, значителният пасищен и горски фонд са предпоставка за развитие на растениевъдството и животновъдството в региона. Подходящи са условията за отглеждане на житни култури, тютюн, лозя, овощни насаждения, топлолюбиви култури, билки, гъби и др. и за производство на екологично чиста продукция и преработката ѝ. Горите предлагат условия за развитие на екологичен туризъм, дърводобив и дървопреработване. Селскостопанската техника е достатъчна за засетите площи.

Проблемите са свързани с:

- недостатъчно финансови ресурси за инвестиции и оборотни средства;
- непознаване на възможностите за кредитиране чрез проекти пред национални и международни програми;
- малка част от земеделските производители са регистрирани и не могат да ползват субсидиите за селскостопанско производство;
- некомасирана и раздробена обработваемата земя предполага скъпа обработка и продукция;
- чувствително са намалени площите на трайните насаждения, зеленчуците, плодовете;

- традиционни пазари са загубени заради ниско качество на продукцията; много кооперации са нерентабилни;
- малък е икономическият интерес за сдружаване на отделните собственици за общи действия - създаване на по-големи масиви, прилагане на модерни методи на земеделие и защита на общите интереси;
- голям е дялът на неизползваните земи;
- поливните площи намаляват и напоителни съоръжения са амортизирани.

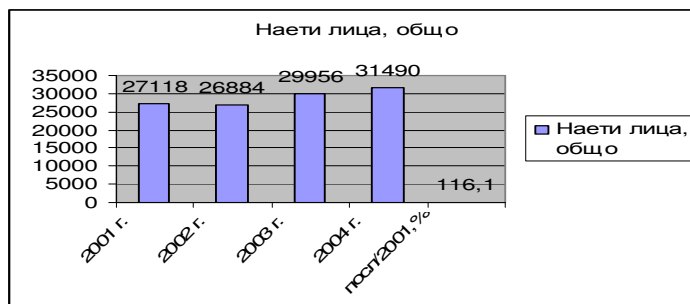
Не се използва подходяща съвременна селскостопанска техника, ниска е степента на механизация, често се работи ръчно. Не се влагат средства в растениевъдството за торене и химическа защита и в животновъдството за закупуване на качествени фуражи. Влошена е сортовата структура на културите и породният състав на животните. Липсва звено за научно обслужване на селскостопанските производители. Не достига актуална пазарна информация, няма ясна стратегия за развитие на отрасъла, не се познават изискванията на европейския пазар.

Възможностите са:

- ✓ развитие на биологично земеделие;
- ✓ внедряване на нови сортове и породи в областта на растениевъдството и животновъдството;
- ✓ изграждане и модернизиране на складови бази и преработвателни предприятия за селскостопанска продукция;
- ✓ подновяване на селскостопанската техника с възможностите, които дават програма Сапард и ДФ "Земеделие";
- ✓ използване на благоприятните природно-климатични условия и на значителния по количество незаает трудов ресурс в селата и градовете;
- ✓ икономически целесъобразни инвестиции за възстановяване на напоителните системи и увеличаване на поливните площи;
- ✓ отглеждане на трайни насаждения (ранни и средноранни плодове, диворастящи и култивирани билки, гъби и горски видове) с възможности за износ;
- ✓ механизирани на труда, внедряване на селскостопански новости и на съвременни методи за растителна защита и биологично земеделие;
- ✓ отглеждане на рентабилни култури;
- ✓ осигуряване на агротехническа и пазарна информация за продуктите и обучение на фермери за съвременен агробизнес, специални програми за стимулиране на селско-стопанските райони и производството в тях.

СОЦИАЛНА СФЕРА

Трудовата заетост и безработицата в областта имат следните тенденции:

*Методиката за изчисляване е променена от 2003 год.

Почти 60 % от безработните са с регистрация над 1 година (продължително безработни). Приблизително половината от безработните са жени, а около 30% от всички са на възраст до 29 години. Почти 30 % от безработните са с намалена работоспособност. През последните 2 години новорегистрираните безработни са между 15 000 и 16 000, а прекратилите регистрация са между 17 000 и 18 000, като половината от тях са започнали работа.

Намаляването на безработицата през последните години се дължи главно на новите работни места на първичния и вторичния пазар, които от 7 500 през 2003 г. нарастват на над 9 000 през 2004г. Само по националната програма „От социални помощи към осигуряване на заетост” бяха назначени над 2 300 души през 2003 г. и над 2 700 през 2004 година, като подобен е броят и за 2005 г. Извън тези мерки работни места се осигуряват главно от малки частни предприятия и фирми. Въпреки това безработицата е проблем на областта. Върху равнището на трудовата заетост влияят ограничените инвестиции и ресурси за стартиране или разширяване на бизнеса; ограничените покупателни възможности на населението, влияещи върху търсенето на стоки и услуги; спиране на работа на големи предприятия; преобладаващ дял на неквалифицираните и ниско образованите безработни; недостатъчни възможности за трудова реализация на лица в неравностойно социално положение.

При развитие на бизнеса и трудовия пазар чрез нови инвестиции, осигуряване на равен достъп до образование и до професионална квалификация на младежите и нови проекти за работни места по национални и местни програми ще се повиши трудовата заетост. Това ще доведе до намаляване на миграцията извън района, особено за общините Болярово, Елхово и Стралджа, и намаляване на безработицата и бедността на голяма част от селското и немалка част от градското население.

Социалните дейности обхващат значителен брой хора в неравностойно социално положение. Броят на месечно подпомаганите лица и семейства през 2001 г. е 9 616, а през 2002 г.- 9 724 (при общ брой на подпомаганите 12 294). Основната част са от ромски произход, които по данни от преброяването през 2001 г. са около 15 000 души. Преобладават хора без квалификация и с малки шансове за наемане, което води до извънредно висока безработица сред тях. Основен проблем при ромите е липсата на образование: половината от децата, постъпващи в 1 клас, не владеят български език, голяма част от тях напускат училище след VI клас заради традициите сред тях и съвсем малка част завършват средно образование. В неравностойно социално положение са над 2 800 деца на самотни родители, многодетни семейства и родители с увреждания. В областта функционират 2 дома за деца, лишени от родителски грижи, 2 помощни училища и Социално - педагогически интернат. Броят на пенсионерите през 2003 г. е 50 358, а на хората с увреждания - 5325. За трудова реализация на трудоспособните е необходимо стимулиране на собствен бизнес, по-сериозни мерки за квалификация и преквалификация и създаване на нови работни места.

ОБРАЗОВАНИЕ

Равният достъп до образование е основен приоритет в развитието.

През 2003 г. в областта има 127 държавни, общински и частни училища. През учебната 2002/2003 г. има 20 230 ученици и 2 087 преподаватели, а през 2003/2004 г. учениците са 20 140, а преподавателите - 1 961. Съществуващата тенденция на намаляване на учениците и закриване на училища ще продължи и през следващите години. 40 % от учениците са в технически специалности. Детските градини са 48 с 3 700 деца и 281 души педагогически персонал. Сградният фонд на държавните и общински училища включва 106 училища публична общинска собственост и 19 –

публична държавна собственост. Заради намаляващия брой ученици е необходимо оптимизиране на училищната мрежа. Сериозни задачи са: осъвременяването на материалната база, квалификацията на педагозите и съгласуване на специалностите в професионалните учебни заведения с потребностите от кадри на пазара на труда и обучение в смесени паралелки за ромските деца.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

В областта има 2 многопрофилни болници за активно лечение с над 500 легла; 7 медицински центъра, 132 лекарски, 105 стоматологични амбулатории и 106 индивидуални практики за първична медицинска помощ, 12 медико-технически и 3 медико-диагностични лаборатории, 4 филиала на Центъра за спешна медицинска помощ и 64 аптеки. Работят: Районна ХЕИ, Дом за медико-социални грижи за деца, 3 дома за стари хора и 2 специализирани за възрастни с умствена изостаналост. В РК на БЛС са регистрирани 438 лекари, което е почти 3 лекари на 1000 жители. Заболеваемостта сред деца до 18 години е предимно на дихателната система (37,8 %), а при по-възрастните: при органи на кръвообращението (19,1 %), които са най-чести причини за смъртност. В областта на здравеопазването са реализирани няколко проекта с практическа насоченост. Проблемите са: повишаване на квалификацията на висшия медицински персонал, обезпечаване със съвременна апаратура и подобряване на хигиената и качеството на обслужване. Няма болница за долекуване и хоспис. Достъпът на хората от периферните селища до квалифицирана медицинска помощ е затруднен.

КУЛТУРА

Културните институции в областта са с национално значение. Историческият музей и Националният археологически резерват *Кабиле* съхраняват уникални предмети от разкритите над 700 селищни и надгробни могили и над 300 праисторически обекта в областта. Драматичният театър “Н. Коканова” има 55 годишна творческа история. Държавният куклен театър е домакин на Националния куклено-театрален фестивал “М. Лъкатник”. Етнографският музей в Елхово и етнографските сбирки пазят красотата и богатството на местния бит. В Художествената галерия “Ж. Папазов” се експонират творби на най-известните български художници, най-богатата сбирка от декоративни творби и стотици уникални икони. Хоровата школа “Проф. Г. Димитров”, Камерният ансамбъл “Дианополис” и Ансамбълът за народни песни и танци “Тунджа” имат европейска известност и награди. Читалищата – общо 78 в областта, развиват обществена дейност и съхраняват фолклорните традиции. Ежегодните традиционни културни **празници и фестивали** от национално значение и с международно участие са:

- Маскараден фестивал – Ямбол;
- Детски празници "Родило се преродило" - конкурс за изпълнители на народни песни, инструменталисти, танци, обреди, обичаи;
- От Цветница до Гергьовден – пролетен празник – конкурси за автентичен обичай, костюм и обреден хляб;
- Конкурс за индивидуални изпълнители - с. Генерал Инзово;
- Празник на тракийската народна песен и оркестровата народна музика на името на Стоян Гагов;
- Национален куклено-театрален фестивал “Михаил Лъкатник”;
- Конкурс – надпяване “С песните на Вълкана Стоянова” в местност “Мараш”, Стралджа;
- Традиционен събор на народното творчество “Мараш пее” – Стралджа;

- Музикални празници “Златна Диана”;
- Национален тракийски християнски събор “Спасов ден” - Местност “Бакаджик”;
- Фолклорен събор Тунджа пее и танцува – Елхово;
- Празник на град Ямбол – Народен събор “Света Троица” - всяка година на “Свети дух”;
- Детски фолклорен събор “Върбова свирка свири” Болярово;
- Театрални празници “Невена Коканова” Драматичен театър Ямбол;
- Тракийски ритми – Празник на любителското творчество - Лесопарк “Бакаджик”;
- Национален тракийски събор “Ден на тракийската памет” - тържествена панахида в памет на трагично загиналите през 1913 г. българи от Беломорска Тракия;
- Международен симпозиум “Поселищен живот в Тракия” - Национален археологически резерват “Кабиле”;
- Коледарски и сурвакарски празници - Ямбол.

През 2004 г. работят 2 кина с 19 997 посещения и 3 местни телевизии. През 2003 г. са издадени 35 книги и брошури.

За развитие на културния живот в областта е необходимо координирано сътрудничество между институтите и използване на проекти за финансиране на дейността им.

СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

В областта има традиции и успехи в: баскетбол, спортна стрелба, бокс, борба, спортна акробатика, тенис, ориентиране, лека атлетика, спортни танци, и др. Над 2 300 са състезателите и над 50 са треньорите им. Спортната зала *Диана* е с над 2 300 места и зали за баскетбол, волейбол и други спортове; спортният комплекс *Г. Дражев* е със 7 тенис-корта, спортният комплекс *Стадион* след ремонт ще осигури условия за много видове спорт. В общинските центрове има условия за спортуване, но те не се използват пълноценно. Това се дължи на амортизираната инфраструктура и техника за спорт и младежки дейности. Организацията, занимаваща се с проблемите и целенасоченото ангажиране на свободното време на младежите, са Общински детски комплекси в Ямбол и Елхово и Младежки дом – Ямбол. Те организират разнообразна кръжочна дейност – десетки състави и клубове по интереси, допълвана от дейностите на читалищата. Тези структури имат вече опит в разработването и реализирането на проекти за финансиране на свои дейности и по този начин осигуряват бъдещето си. Развитието на физическото възпитание и спорта трябва да съответства на Националната стратегия. С възстановяване и развитие на детско - юношеските спортни школи и нови ученически отбори ще се осигури попълнение от подготвени състезатели на спортните училища и клубове. Ремонтът и модернизиранието на спортните бази със средства на държавния и общинските бюджети, и публично - частното партньорство при използването им ще се създадат по-добри условия за високо спортно майсторство и масов спорт за укрепване на здравето на подрастващите.

НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

В областта са регистрирани 242 сдружения с нестопанска цел, 18 фондации и 27 религиозни организации, като от тях с променлива активност функционират около 30. Успешна е работата на тези от тях, които разработват проекти и осигуряват

финансиране на дейността си: ЯТПП, АРРИ, ИСА, НТС, Бизнес-центровете в Елхово, Стралджа и Болярово, ЦОПСИ, организациите на инвалидите, Сдружение “Младите за Ямбол”, Клуб “Местно самоуправление”, Клуб “Етерна”, ромски организации, училищни настоятелства, скаутски клубове, Дружество “Тракия”, ЯРГА. Дейността на тези НПО е общественополезна и те са основа за развитие на гражданско общество в областта. Необходима е координация между тях в конкретни проекти, по-широка гласност и информираност на обществото за работата им и партньорство с други институции и власти при осъществяване на дейността им.

ОКОЛНА СРЕДА

Данни за атмосферния въздух в Ямбол, февруари, март, юли 2003:

Параметри	Измерени стойности	Допустима максимална еднократна концентрация
Прах	1,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	<10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
SO ₂ (серен диоксид)	0-400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	410 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
NO ₂ (азотен диоксид)	1-25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	270 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
O ₃ (озон)	1-71 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
CO ₂ (въглероден окис)	0-4.5 mg/ m ³	60 mg/ m ³
H ₂ S (сероводород)	0 mg/ m ³	0.005 mg/ m ³
NH ₃ (амоняк)	0.002 - 0.005 mg/ m ³	0.25 mg/ m ³

Почвените проби в територията са в границите на допустимите стойности:

Метали:	Cu (Мед)	Zn (Цинк)	Pb (Олово)	Cd (Кадмий)	As (Арсен)
Допустими стойности	260 mg/kg	340 mg/kg	80 mg/kg	3 mg/kg	25 mg/kg
Измерени стойности	< 145	<90	< 40	< 1	< 5

Битовите отпадъци през 2001 г. в Ямболска област са:

Депа брой	Относителен дял на обслужваното население %	Събрани битови отпадъци (тонове)	Депонирани отпадъци (тонове)	Събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население, кг/чов./год
10	68.8	44013	44013	410

Околната среда и биологично разнообразие в областта са съхранени, липсват големи промишлени и селскостопански замърсители, няма трансгранични замърсявания; пробите от въздуха, водите и почвите показват, че околната среда е чиста.

На територията на областта съществуват три резервата: Горна и Долна Топчия и Балабана, с обща площ над 1200 дка.

Наличието на нерегламентирани сметища, липсата на съвременни инсталации за преработка на битовите и промишлените отпадъци и на пречиствателни съоръжения за отпадни води поставят проблеми пред областта за съответствие на европейските изисквания за чиста среда през следващите години. Необходимо е своевременно проектиране и изграждане на ефективни пречиствателни съоръжения; въвеждане на

разделно събиране на отпадъците; използване на чистата природа за развитие на екологичен туризъм.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА И УРБАНИЗАЦИЯ

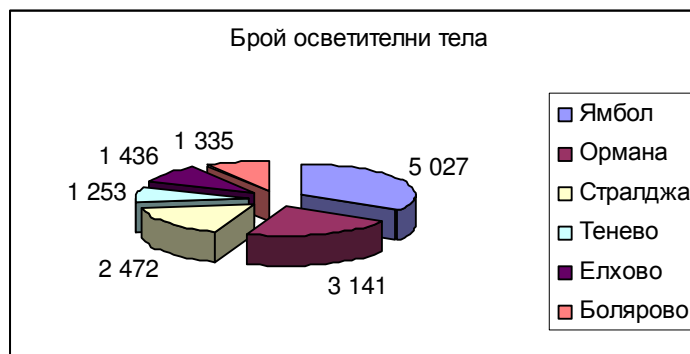
На територията на област Ямбол има 596 км пътища от РПМ: 96 км I клас, 89 км II клас и 411 км III клас. Предстои изграждане на участък от АМ “Тракия” с дължина 50 км. Съществуващата пътна мрежа е с гъстота 0.260 км/кв.км, при средна за страната 0.333 км/кв.км;

Реконструираната и електрифицирана жп-линия по направленията София – Ямбол - Бургас отговаря на международните стандарти за провеждане на транзитно движение и осигурява високо качество на превозите на територията на област Ямбол.

Електроснабдяването на област Ямбол се осъществява от националната енергийна система. Гъстотата на мрежата ВН за област Ямбол е 86,1 км/1000 кв.км, при средна за страната 109 км/1000 кв.км, а плътността на инсталираните мощности е 106,39 MVA/1000 кв.км, при средна за страната 280 MVA /1000 кв.км. Средната консумация на ел.енергия от 2000 год. до 2003 г. е следната, kWh/месец:

Важен проблем е уличното осветление - осветителна мрежа на територията на областта е в лошо техническо състояние.

Само в гр. Ямбол съществува частично централизирано отопление – жилищен комплекс “Златен рог”. То се осъществява от “Топлофикация Ямбол” ЕАД.

Дружеството е подготвило проект за топлоснабдяване на 6000 битови абонати, чиято реализация се предвижда до края на 2006 година. Проектът предвижда въвеждане в експлоатация на ко-генерационна мощност за едновременно производство на електро- и топлоенергия.

Използването на природния газ в Ямбол започва след 1995 г. Общата дължина на съществуващите газопроводи е 60 км. Газификацията в областта се осъществява от “Ямболгаз 92” АД, Потреблението по вид е: промишлени потребители – 20; обществено административен сектор – 91 и битови потребители – 306.

Няма системни проучвания и внедряване на възобновяеми енергийни източници – както за вятърна, така и за слънчева и био-енергия. Възможно е използването на термалните води в гр. Стралджа като източник на енергия. Големи възможности има използването на слънчева енергия, тъй като регионът е един от най-слънчевите в България.

Водоснабдяването на област Ямбол се осъществява от “ВиК” ЕООД - гр.Ямбол. 99 % от населението е свързано към водопроводната мрежа на дружеството и ползва услугите му.

Общият брой на водоизточниците е 229 (подземни). Максимален експлоатационен дебит от всички водоизточници по хидроложки данни към момента е 1072,4 л/сек. Главният проблем е свързан със състоянието на водопроводната мрежа, изградена основно в периода 1970-1980 год., предимно от азбестоциментови /етернитови/ тръби. Експлоатационният период на по-голямата част от мрежата е изтекъл и тя вече е силно амортизирана, което води до увеличаващ се брой аварии, като за 2002 г. те са почти 4 200. От съотношение на използваната вода през 1990 г. на обществени към битови консуматори 73 % на 27 %, през 2003 г. е противоположно: 73% битова консумация и 27 % - публична и фирмена. Доставените количества питейна вода в хил. куб. м. са:

Потребител	Година					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
За бита	5 237	5 307	4 913	4 655	4799	4338
Други потребители	2 240	1 760	1 694	1 725	1622	1579
Общо	7 477	7 067	6 607	6 380	6 421	5 917

Среднодневното потребление на вода за бита в областта сега е около 111.6 л /денонощие, при норма от 260 л/денонощие за страната. Техническата загуба вследствие амортизираната водопроводна мрежа в размер на 35 %. 25 % са консумация от неиздължаващи се потребители.

Общата дължина на изградената канализационна мрежа в област Ямбол е 136,566 км. Тя е почти само в градовете. Дължината ѝ по общини е (км):

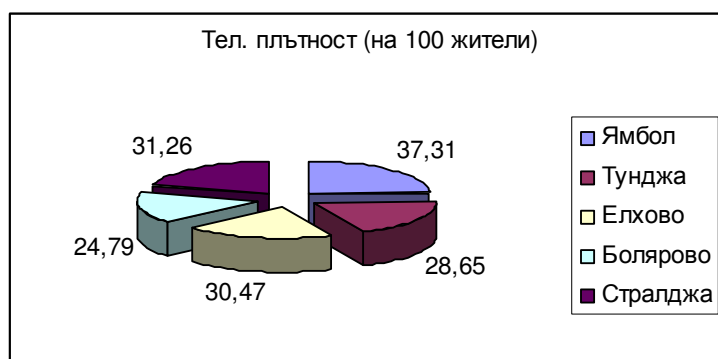
Ямбол	Елхово	Болярово	Стралджа	Тунджа
91,709	37,90	4,413	0	2,544

Отпадните води по години са (хил. куб. м.):

Отпадни води	Година					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Отведени води (хил. куб. м)	7 477	7 067	6 607	6 380	6358	6451
В т.ч. за населението	5 237	5 307	4 913	4 655	4225	4006
Други	2 240	1 760	1 694	1 725	2133	2445

Напоителните системи през последните години са силно амортизирани, вследствие на дългогодишната експлоатация и липсата на средства за основен ремонт, а също така и от кражбите и разрушенията по помпените станции.

Телефонната плътност в областта е 34,84 т.п. на 100 жители при средна за страната 36.85 т.п. на 100 жители. По общини тя е както следва:

ТП “Български пощи”- Ямбол има изградена мрежа от 74 пощенски станции.

Покритието със сигнал на лицензираните национални телевизии е 100 % за територията на цялата област. На територията на гр. Ямбол има 2 кабелни телевизии, покриващи 100 % от територията на града и част от територията на община “Тунджа”. Местни кабелни телевизии има в общини Елхово и Стралджа.

Достъп до Интернет има на по-голяма част от територията на областта.

Покритие със сигнал на мобилните оператори Мобиком, Глобул и Мобилтел има в по-голяма част от територията на областта.

Урбанизацията в областта протича в посока на миграция от селата към градовете и извън областта. Броят на селското население в областта при последното преброяване е 53 292 души. В сравнение с 1946 г. той е трикратно по-малък. Общият брой на селата в областта е 105, като 44 от тях са разположени в община “Тунджа”. Средният размер на селата в областта към 01.03.2001 г. е 508 срещу 481 души средно за страната. Според броя на населението им селата са:

Размер	Брой села	Относителен дял %	Население	Относ. дял %
общо	105	100	53 292	100
Под 100 души	12	11,4	719	1,3
От 100 до 199 души	16	15,2	2 377	4,5
От 200 до 499 души	37	35,3	12 896	24,2
От 500 до 999 души	28	26,7	19 652	36,9
Над 1000 души	12	11,4	17 648	33,1

Основните градоустройствени характеристики на общините в област Ямбол са:

Община	Население 2001 г.	Селищна територия, /кв.км/	Бруто гъстота на обитаване жилища/кв.км	Брой жилища 2001	Брой дома- кинства 2001	Жил. площ на домакин- ство (кв.м)
Ямбол	82 364	90,7	389,71	35 347	29 569	44,60
Стралджа	15 895	676,30	11,74	7 940	6 018	52,20
“Тунджа”	30 813	1218,9	13,99	17 050	12 647	57,60
Елхово	20 021	701,70	14,85	10 422	8 360	48,10
Болярово	5 464	667,90	5,88	3 906	2 647	56,90

Към 31.12.2003 г. средно на жител има 19,6 кв.м жилищна (29,9 кв.м. полезна) площ. Зеленината не липсва, макар и да е под 20 кв. м/жител за общинските центрове на областта.

В Ямболска област от началото на 2003 г. се работи по два договора, финансирани от Световната банка и обхващащи дейностите по изработване и създаване на кадастрална карта и кадастрални регистри на град Ямбол. Предстои създаване, оцифряване, анализ и оценка на точността на нови и съществуващи кадастрални планове. За развитието на общините и населените места в областта е необходимо разработването на комплексни устройствени схеми, включващи както кадастрални планове, така и планове за ресурсно развитие и обезпечаване. В планирането е необходимо да се отчете, че в голяма част от населените места жителите непрекъснато ще намаляват и някои от тези селища няма да имат ресурси за възпроизводство и за икономическо развитие. Нужно е подобряване на инфраструктурата на селищата и кварталите с преобладаващо ромско население.

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Общата граница с Република Турция и близостта до Република Гърция, предстоящото въвеждане в експлоатация на ГКПП Лесово – Хамзабейли, както и установените многобройни и редовни контакти между институции и хора от двете страни на границата са основа за съвместни проекти от общ интерес в инфраструктурата, съвместни предприятия и търговски отношения, опазване на околната среда и развитие на туризъм, представяне на културно-историческото наследство и традиции. Това ще доведе до развитие на икономиката и подобряване на живота на хората край границата, в съответствие с европейската цел за регионално сътрудничество.

SWOT – АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ ВЛИЯЕЩИ ФАКТОРИ

SWOT-анализът определя силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред социално-икономическото развитие на Ямболска област.

<i>Силни страни</i>		<i>Слаби страни</i>	
1	Умерен климат с положителни температури и предимно слънчеви дни	1	Ниски доходи и ниска покупателна способност на населението
2	Подготвени специалисти в селското стопанство и промишлеността	2	Висока безработица и ниска квалификация на голяма част от безработните
3	Опит в използването на технологии за интензивно растениевъдство	3	Неефективно производство, висока себестойност и цена на продуктите
4	Опит и съвременна техника за машиностроително производство	4	Ниска конкурентоспособност на промишлените продукти
5	Предстоящо откриване на КПП на границата с Турция	5	Незначителни чужди инвестиции в района през последните години
6	Развита техническа инфраструктура	6	Остаряла технологична база
7	Екологично чист район без големи замърсители	7	Няма пречиствателни станции за битови отпадъци и води
8	Свободни земеделски и промишлени площи и сгради на ниски цени	8	Ограничени свободни средства за вътрешни инвестиции
9	Места за отдих и исторически обекти за туризъм	9	Неразвит местен туризъм
<i>Възможности</i>		<i>Заплахи</i>	
1	Използване на средства от общински и от държавния бюджет за финансиране	1	Растящ брой и разнообразни вносни стоки, конкуриращи местните
2	Кандидатстване с проекти пред европейските фондове за инвестиции	2	Силно ограничено производство на много промишлени и аграрни отрасли
3	Използване на програмите за заетост за намаляване на безработицата	3	Емигриране на квалифицирани млади специалисти и изпълнителски кадри
4	Използване на съвременни средства за привличане на клиенти и инвеститори за продукти и инвестиции в областта	4	Ограничен интерес на чуждите инвеститори към района и малките общини
5	Увеличаване на търговския обмен с фирми от Република Турция	5	Нови безработни при преструктуриране на предприятията
6	Развитие на подходящи форми на туризъм.	6	Недостатъчна готовност за посрещане на туристи и малко туристически маршрути
7	Планиране на социално и икономическо сближаване чрез национални планове и в съответствие с принципите на европейската регионална политика.	7	Част от децата от ромски семейства не посещават училище и ще бъдат с ниско образование и квалификация

IV. ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

ВИЗИЯ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ:

ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ – ПРЕДПОЧИТАНО МЯСТО ЗА ЖИВОТ. РАБОТА И РАЗВЛЕЧЕНИЯ

НИЕ ЩЕ РАБОТИМ ЯМБОЛ ДА СТАНЕ СЪВРЕМЕННА, ПРОСПЕРИРАЩА И ПОЛЗВАЩА СЕ С ДОВЕРИЕ ОБЛАСТ, ЧАСТ ОТ РЕГИОНИТЕ НА ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА

ПОСТИГАНЕТО НА ВИЗИЯТА ЩЕ СТАНЕ В ПАРТНЬОРСТВО И С ЦЕЛЕНАСОЧЕНИ ДЕЙСТВИЯ НА ОСНОВАТА НА МЕСТНИ РЕСУРСИ И ПРИВЛИЧАНЕ НА СРЕДСТВА ПО НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ. ДЕЙНОСТИТЕ И ПРОЕКТИТЕ ЩЕ БЪДАТ ПОДЧИНЕНИ НА ПРИНЦИПИТЕ НА ПРОГРАМИРАНЕ, КОНЦЕНТРАЦИЯ, ПАРТНЬОРСТВО И ДОПЪЛНИТЕЛНОСТ НА ФИНАНСИРАНЕТО. ЩЕ СЕ ОСИГУРИ КООРДИНАЦИЯ, ЕФЕКТИВНОСТ И УСТОЙЧИВОСТ В ДЕЙСТВИЯТА НА ВСИЧКИ ИНСТИТУЦИИ, ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ОТ РАЗВИТИЕТО НА ОБЛАСТТА И СТРЕМЯЩИ СЕ КЪМ ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТТА.

НИЕ ВИЖДАМЕ ХОРАТА В ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2015 ГОДИНА:

- ЖИВЕЕЩИ В ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА ПРИ ЗАПАЗЕНО БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ПРИРОДА,
- ПРОИЗВЕЖДАЩИ ЕКОЛОГИЧНО ЧИСТИ ПРОДУКТИ ПО СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ,
- ИЗПОЛЗВАЩИ ПРИРОДАТА И КУЛТУРАТА ЗА ПРИЕМАНЕ НА ТУРИСТИ И ЛЮБИТЕЛИ,
- РАЗВИВАЩИ ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА В ИНТЕРЕС НА БИЗНЕССРЕДАТА,
- СЪТРУДНИЧЕЩИ СИ СЪС СЪСЕДИТЕ ОТВЪД ГРАНИЦАТА И С ХОРАТА ОТ ЕВРОПА,
- РАБОТЕЩИ ЕФЕКТИВНО ПРИ РАЗВИТ ТРУДОВ ПАЗАР И НАМАЛЕНА БЕЗРАБОТИЦА,
- ПОЛЗВАЩИ КАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНИ УСЛУГИ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И ОБРАЗОВАНИЕ.

С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ И ПРОЕКТИТЕ В СТРАТЕГИЯТА ОЧАКВАМЕ В КРАЯ НА 2006 ГОДИНА:

- БРУТНИЯТ ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ НА ЖИТЕЛ ДА БЪДЕ 140 % СПРЯМО 2000 ГОДИНА,
- БЕЗРАБОТНИТЕ ДА СА ПОД 12 % ОТ АКТИВНОТО ТРУДОСПОСОБНО НАСЕЛЕНИЕ,

- ДОХОДИТЕ НА ЧЛЕН ОТ СЕМЕЙСТВО ДА НАРАСТНАТ С НАД 35 % СПРЯМО 2000 Г.

С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ И ПРОЕКТИТЕ В СТРАТЕГИЯТА
ОЧАКВАМЕ В КРАЯ НА 2015 ГОДИНА

- ХОРАТА ОТ ЯМБОЛСКИ РЕГИОН ДА ЖИВЕЯТ В ЧИСТА И ЗДРАВΟΣЛОВНА СРЕДА,
- БЕЗРАБОТНИТЕ ДА СА ПОД 10 % ОТ АКТИВНОТО ТРУДОСПОСОБНО НАСЕЛЕНИЕ,
- ДОХОДИТЕ НА ЧЛЕН ОТ СЕМЕЙСТВО ДА СА СЪИЗМЕРИМИ С ТЕЗИ В ИЗТОЧНО-ЕВРОПЕЙСКИТЕ ДЪРЖАВИ - ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.

СТРАТЕГИЧЕСКИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ, МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

Визията, целите и приоритетите на Областната стратегия за развитие за периода до 2015 г. се основават на анализа на социално-икономическото състояние на областта, предстоящите промени във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз.

Настоящата стратегия отчита промените в кохезионната политика на ЕС, в чиито регламенти се обръща особено внимание на икономическото и социално сближаване, на заетостта и конкурентноспособността. Съгласно Договора за ЕС, Общността подпомага намаляването на регионалните различия и насърчава териториалната кохезия.

Стратегията за развитие на Ямболска област отчита и предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2005 - 2015 г., в която *Главната стратегическа цел на регионалното развитие за периода до 2015 г. е постигане на устойчиво и балансирано развитие на районите в Република България.*

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.: ПОВИШАВАНЕ НА РЕГИОНАЛНАТА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТ НА ОСНОВАТА НА ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО

ПРИОРИТЕТ 1.1.1.: ПОДОБРЯВАНЕ НА УСЛОВИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕС-СРЕДАТА, СТИМУЛИРАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ПРИВЛИЧАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИ

Развитието на бизнеса е основна задача за подобряване на социално - икономическото състояние на областта. Това може да се постигне чрез привличане на нови инвестиции, внедряване на съвременни технологии, придобиване на умения за предприемачество и подходящо презентиране на възможностите за производство. Устойчивото развитие изисква координираните усилия на бизнеса и всички организации, свързани с него.

Мярка 1.1.1.1.: Въвеждане на нови технологии, повишаване на конкурентноспособността

Дейност 1.1.1.1.1. Разработване на регионална иновационна стратегия на Югоизточния планов регион и на проекти в съответствие с мерките в нея

Дейност 1.1.1.1.2. Внедряване на системи за управление на качеството в предприятията

Мярка 1.1.1.2.: Повишаване на предприемаческите познания и умения

Дейност 1.1.1.2.1. Информационно осигуряване, обучение и консултации за съвременен мениджмънт и маркетинг

Мярка 1.1.1.3.: Активизиране на местните стопански субекти в промишлеността, услугите, търговията и туризма

Дейност 1.1.1.3.1. Организиране и участие в изложения и информационни кампании за стимулиране на икономическите връзки и сътрудничество

Дейност 1.1.1.3.2. Консултантска и методическа подкрепа за създаване и развитие на малки и средни предприятия в преработващата промишленост

Дейност 1.1.1.3.3. Координация на местните туристически агенти, *културните и обществените институции и съвременна подготовка на кадрите* за развитие на туризъм в областта.

Мярка 1.1.1.4.: Развитие на банковите услуги и подобряване на финансовата среда

Дейност 1.1.1.4.1. Внедряване на съвременни банкови услуги и информация за тях

ПРИОРИТЕТ 1.1.2.: ВНЕДРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ, СОРТОВЕ И ПОРОДИ В АГРОИКОНОМИКАТА И РАЗВИТИЕ НА БИОЛОГИЧНО ЗЕМЕДЕЛИЕ

Селското стопанство е основен отрасъл в икономиката на Ямболска област. Подходящите почвено-климатични условия спомагат за развитие на модерно земеделие, което ще се постигне с внедряване на нови технологии, сортове и породи. Мерките, посочени по-долу, са начин за постигане на основната цел на селското стопанство в областта: да стане конкурентноспособна на европейския пазар.

Мярка 1.1.2.1.: Осигуряване на навременна и компетентна технологична и пазарна информация за селскостопанските продукти и методично обучение

Дейност 1.1.2.1.1. Осигуряване на системна и актуална пазарна, технологична и ценова информация за селскостопанските производители

Дейност 1.1.2.1.2. Своевременна информация за възможностите за ползване на финансови ресурси

Мярка 1.1.2.2.: Въвеждане на европейски изисквания и добри практики в контрола, управлението и търговията на селскостопански продукти

Дейност 1.1.2.2.1. Създаване и реализиране на пилотни проекти за обекти на селското стопанство, отговарящи на съвременните европейски изисквания за качество и контрол

Мярка 1.1.2.3.: Подкрепа на традиционни и нови производства и финансирането им

Дейност 1.1.2.3.1. Осъществяване на програма за преференциално подпомагане на земеделските производители в необлагодетелствани райони и райони с природни ограничения и демографски проблеми (като района на Странджа – Сакар) за стимулиране на развитието на тези селски райони и на производството в тях

Дейност 1.1.2.3.2. Развитие на производството и преработката на култури, подходящи за почвено - климатичните особености на земеделските земи в областта

Дейност 1.1.2.3.3. Възстановяване и развитие на селскостопански производства, характерни за региона

Дейност 1.1.2.3.4. Използване на възможностите за финансиране на селскостопански проекти от национални и европейски фондове и програми.

Мярка 1.1.2.4.: Използване на съвременни технологии, сортове и породи в агроикономиката и развитие на екологични производства *чрез научнообосновано преминаване от конвенционално към устойчиво земеделие*

Дейност 1.1.2.4.1. Методично обучение и консултации за селскостопанските производители за възможности за биологично земеделие и внедряване на съвременни технологии

Дейност 1.1.2.4.2. Осигуряване на научно - технологично обслужване в селското стопанство

Мярка 1.1.2.5.: Укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производителите

Дейност 1.1.2.5.1. Координиране на усилията на местните селскостопански производители за обединяване в браншови организации.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.: ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБСЛУЖВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ

ПРИОРИТЕТ 1.2.1.: ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Съхраняването на чиста околна среда и биоразнообразие е предпоставка за използване на земята за производство на екологично чисти продукти и запазване на здравето и работоспособността на населението.

Мярка 1.2.1.1.: Изграждане на съвременни съоръжения за преработка на отпадъци и ликвидиране на нерегламентирани сметища

Дейност 1.2.1.1.1. Ликвидиране на нерегламентирани сметища

Дейност 1.2.1.1.2. Изграждане на съвременни инсталации за пречистване на отпадъци в съответствие с изискванията на ЕС.

Мярка 1.2.1.2.: Подобряване на управлението и контрола на дейностите по опазване на околната среда. Мониторинг на питейните и отпадните води. Изграждане на ПСОВ.

Дейност 1.2.1.2.1. Въвеждане на система за разделно събиране и управление на отпадъците

Дейност 1.2.1.2.2. Екологично обучение, информация и контрол.

Мярка 1.2.1.3.: Запазване и поддържане на биоразнообразие в защитените обекти и в областта

Дейност 1.2.1.3.1. Проекти и мерки за поддържане и опазване на биоразнообразието.

Мярка 1.2.1.4.: Спиране на ерозионните процеси, укрепване на свлачища, почистване и укрепване на речни корита и управление на водите

Дейност 1.2.1.4.1. Укрепване на свлачища и спиране на ерозионни процеси.

ПРИОРИТЕТ 1.2.2.: РАЗВИТИЕ НА ПЪТНАТА, ЕНЕРГИЙНАТА, СЪОБЩИТЕЛНАТА, ВОДОСНАБДИТЕЛНАТА И КАНАЛИЗАЦИОННАТА ИНФРАСТРУКТУРА

За постигането на устойчив икономически растеж е необходимо наличие на добре развита, поддържана и ефективна инженерна инфраструктура, която включва: пътна, енергийна, съобщителна, водоснабдителна и канализационна мрежи, както и необходимост от актуални кадастрални и устройствени планове.

Мярка 1.2.2.1.: Изграждане, модернизация и реконструкция на транспортната инфраструктура

Дейност 1.2.2.1.1. Изграждане, рехабилитация и модернизация на пътищата в областта

Дейност 1.2.2.1.2. Осъвременяване и подобряване на условията за транспорт в и между селищата

Мярка 1.2.2.2.: Разширяване и модернизация на енергийната инфраструктура. Въвеждане на енергоефективни технологии и използване на възобновяеми енергийни източници

Дейност 1.2.2.2.1. Подобряване на сигурността на енергийната инфраструктура.

Дейност 1.2.2.2.2. Енергийно - ефективна реконструкция на публични и промишлени обекти.

Дейност 1.2.2.2.3. Внедряване на съвременни и възобновяеми енергийни източници

Мярка 1.2.2.3.: Развитие на съобщителната инфраструктура

Дейност 1.2.2.3.1. Внедряване на съвременни съобщителни мрежи.

Мярка 1.2.2.4.: Осигуряване на актуални кадастрални карти и устройствени планове

Дейност 1.2.2.4.1. Изработване на актуални кадастрални и устройствени планове

Мярка 1.2.2.5.: Доизграждане, реконструкция и обновление на водоснабдителната и водопреносна мрежи и използване на нови и алтернативни водоизточници

Дейност 1.2.2.5.1. Модернизация и рехабилитация на водоснабдителната мрежа

Мярка 1.2.2.6.: Доизграждане на системите за отвеждане и пречистване на отпадъчни води водоизточници

Дейност 1.2.2.6.1. Доизграждане на канализационни мрежи в съответствие с изисквания на ЕС

Дейност 1.2.2.6.2. Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2.: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И УВЕЛИЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1: СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ТРУДОВА И СОЦИАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ХОРАТА В ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

ПРИОРИТЕТ 2.1.1.: ПОВИШАВАНЕ НА ТРУДОВАТА ЗАЕТОСТ И НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И СОЦИАЛНИЯ РИСК

Основен проблем в областта е ограниченият пазар на труда. За неговото развитие е необходимо: създаване на нови работни места; обучение на квалифицирани специалисти; организирани действия за намаляване на безработицата, особено сред хората в социален риск.

Мярка 2.1.1.1.: Насърчаване на заетостта чрез проекти по международни и национални програми и местни инициативи

Дейност 2.1.1.1.1. Използване на програми на МТСП за трудова заетост

Дейност 2.1.1.1.2. Разработване на проектни предложения за заетост пред фондове на ЕС

ПРИОРИТЕТ 2.1.2.: КАЧЕСТВЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ – ОСНОВА НА РАЗВИТИЕТО

По-качественото образование, съобразено с нуждите на икономиката, и подходяща квалификация са условия за успешна реализация на трудовия пазар;

Мярка 2.1.2.1.: Модернизиране на образователната инфраструктура и нейната материално - техническа база

Дейност 2.1.2.1.1. Основни ремонти, реконструкция и модернизация на обществените обекти и материалната им база

Мярка 2.1.2.2.: Подобряване на ефективността на образователната система

Дейност 2.1.2.2.1. Оптимизация на училищната мрежа и специалностите по пазарни приоритети *с участието на бизнес средите*

Дейност 2.1.2.2.2. Квалификация и преквалификация на педагогическите кадри

Дейност 2.1.2.2.4. Осигуряване на съвременен техническо и дидактическо оборудване на учебно-възпитателния процес

Дейност 2.1.2.2.5. Създаване на факултет на ВУЗ

Мярка 2.1.2.3.: Равни възможности за обучение и квалификация на кадри

Дейност 2.1.2.3.1. Програми и курсове за професионална квалификация и преквалификация

ПРИОРИТЕТ 2.1.3.: СЪХРАНЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ, КУЛТУРАТА И СПОРТА

Подобряването на качеството на живота се основа на развитие на социалната среда: осигуряване на здравето на населението чрез достъпни и качествени медицински услуги; добре функционираща защитна социална мрежа за хората в неравностойно положение; съхраняване на културата за задоволяване на духовните потребности на обществото и развитие на условия за физкултура и спорт.

Мярка 2.1.3.1.: Доизграждане, модернизиране и реструктуриране на социалната инфраструктура и нейната материално - техническа база

Дейност 2.1.3.1.1. Основни ремонти, реконструкция и модернизация на обществените обекти и материалната им база

Мярка 2.1.3.2.: Подобряване на здравното обслужване на населението и достъпа до него

Дейност 2.1.3.2.1. Оптимизиране на организацията на медицинското обслужване в областта

Дейност 2.1.3.2.2. Осигуряване на квалифицирани медицински кадри и достъпни звена

Дейност 2.1.3.2.3. Модернизиране на здравните заведения и осигуряването им със съвременна и ефективна медицинска апаратура и оборудване

Мярка 2.1.3.3.: Реинтеграция на групи в социална изолация

Дейност 2.1.3.3.1. Ремонт и модернизация на средата и условията в социалните заведения, предоставяне и приспособяване на неизползвани сгради за нуждите на социалните институции, улесняване на достъпа до обществени места на хора с увреждания

Дейност 2.1.3.3.2. Програмирано насърчаване на деца от социално слаби семейства и рискови групи към интеграция в обществото, образование и квалификация

Мярка 2.1.3.4.: Съхраняване и развитие на културните традиции и прояви

Дейност 2.1.3.4.1. Разширяване и разнообразяване на културния календар и провеждане на редовни фестивали и празници на изкуствата, фолклора и традициите

Мярка 2.1.3.5.: Подкрепа на спортните клубове и дейности

Дейност 2.1.3.5.1. Модернизация на спортните бази в областта

Дейност 2.1.3.5.2. Развитие на ученическите и детските спортни школи, отбори и състезания

Дейност 2.1.3.5.3. Публично - частно партньорство при ползване на спортните обекти.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И СТИМУЛИРАНЕ НА ПАРТНЬОРСТВО

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1.: РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНАЛНОТО И ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ПРИОРИТЕТ 3.1.1.: ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ХАРМОНИЧНО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНА И РЕГИОНАЛНО И ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

За преодоляването на дългогодишната изолация на крайграничните райони е необходимо развитие на инфраструктурата за стимулиране на трансграничното сътрудничество. Нужни са общи усилия за опазване на околната среда и осигуряване на сигурност и безопасност на границата.

Мярка 3.1.1.1.: Подобряване на техническата инфраструктура през и около границата

Дейност 3.1.1.1.1. Въвеждане в експлоатация на ГКПП Лесово – Хамзабейли.

Дейност 3.1.1.1.2 Разкриване на нови гранични пунктове към Р Турция

Мярка 3.1.1.2.: Защита на околната среда в районите около границата

Дейност 3.1.1.2.1. Управление и мониторинг на басейна на река Тунджа.

Мярка 3.1.1.3.: Сигурност и безопасност на границата

Дейност 3.1.1.3.1. Организиране на ранно предизвестяване за бедствия и аварии в граничния район.

ПРИОРИТЕТ 3.1.2.: РЕГИОНАЛНО И ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ИНТЕРЕС НА ХОРАТА

Регионалното сътрудничество е основен приоритет при реализиране на мерките за сближаване на регионите и хората в тях за общи инициативи и създаване на условия за икономическо и социално сближаване. Развитието и задълбочаването на трансграничното сътрудничество ще спомогне за преодоляване на специфичните проблеми на граничните територии и ще създаде среда за икономическо съживяване.

Мярка 3.1.2.1.: Икономическо сътрудничество

Дейност 3.1.2.1.1. Насърчаване на трансгранични инициативи за обмен на информация, стоки и услуги между производители и търговци

Мярка 3.1.2.2.: Културен обмен

Дейност 3.1.2.2.1. Съвместни изяви за популяризиране на фолклорни, художествени, спортни и образователни и други постижения.

Мярка 3.1.2.3.: Развитие на туризъм с използване на природните дадености, културно - историческото наследство и възможностите на региона

Дейност 3.1.2.3.1. Развитие на информационни, промоционални и други съвместни туристически дейности.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2.: КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА НА МЕСТНИТЕ СТРУКТУРИ В ОБЛАСТТА

ПРИОРИТЕТ 3.2.1.: ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ ИНСТИТУЦИИТЕ, МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ, НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ХОРАТА ЗА УКРЕПВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ И СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

Пълноценното участие в процесите на европейска интеграция на региона изисква: подготвени кадри; подходящи условия за реализация на личността; подпомагане и развитие на активно гражданско общество и мотивирани граждани; информираност, откритост, координация и партньорство в управлението.

Мярка 3.2.1.1.: Повишаване на управленския капацитет на местните институции и организации

Дейност 3.2.1.1.1. Създаване на капацитет за разработване и управление на проекти за финансиране от национални и международни донори, програми и фондове

Дейност 3.2.1.1.2. Изграждане на административен капацитет за работа на местните власти и НПО в съответствие с изискванията на ЕС за управление и проектиране на местно равнище

Мярка 3.2.1.2.: Създаване на условия за изява и реализация на младите хора

Дейност 3.2.1.2.1. Създаване на съвременни условия и организация за смислено и разнообразно използване на времето на младежите и децата

Мярка 3.2.1.3.: Подобряване на информационното обслужване и среда

Дейност 3.2.1.3.1. Оборудване на средищата за социални контакти със съвременна техника

Дейност 3.2.1.3.2. Създаване на информационни продукти за съвременно обслужване на бизнеса и гражданите

Дейност 3.2.1.3.3. Предоставяне на актуална информация за принципите, институциите, политиките и дейностите в ЕС и държавите-членки

Мярка 3.2.1.4.: Координация на дейностите по регионалното развитие между местните власти, институции и организации

Дейност 3.2.1.4.1. Включване на регионалните НПО и браншови структури в съвети, комитети, комисии и работни групи за координация на дейностите по управление в областта.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОСР

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Реализацията на Областната стратегия за развитие ще премине през 2 основни етапа:

I етап, от 2005 до 2007 г., характеризиращ се процеса на присъединяване на България към ЕС

II етап, от 2007 до 2015, България ще бъде пълноправен член и ще участва в процеса на вземане на решения на ЕС.

Цялостната организация и координация на дейностите ще се осъществява съобразно принципа на партньорство. В процеса на изготвяне на стратегическия документ бяха ангажирани както областният управител, Областният съвет за развитие, така и всички заинтересовани страни за развитието на областта. Участие взеха над 150 представители на частния сектор, на организации на работодатели и работници на финансови институции, образователни, здравни, социални и културни организации на инфраструктурни предприятия и земеделски производители, неправителствения сектор и други. Функциите по изпълнението на регионалната политика в България на органите на изпълнителната власт на териториално ниво са описани в Закона за регионално развитие.

Областният управител организира разработването, осъщественото обсъждане и актуализирането на стратегията, осигурява публичност и прозрачност на планирането и програмирането на регионалното развитие, подпомага разработването на общинските планове за развитие.

Областният съвет за развитие, в който участват всички кметове, представители на общинските съвети в областта, представител на регионалната асоциация на общините, делегиран представител на национално представените организации на работодателите и на работниците и служителите, приема стратегията.

Участието на местните власти, в лицето на кмета на общината и общинския съвет, се характеризира с разработването и изпълнението на общинските планове за развитие, в които се разработват в съответствие с предвижданията на стратегията.

Всички останали заинтересовани страни подпомагат дейностите по реализация на ОСР чрез разработването на проекти за регионално развитие, чрез активно участие в процеса на вземане на решения и маргелиране на стратегията.

Цялостният процес по стратегическо планиране и програмиране на областно ниво се осъществява в съответствие с приоритетите на регионалната политика на България.

2. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

В периода на действие на Областната стратегия за развитие основни източници на финансиране ще бъдат републиканския и общинските бюджети.

Все по-значимо място ще заемат отделни национални програми и предприєдинителните инструменти ФАР, ИСПА, САПАРД. Влияние върху развитието на областта ще окаже след 2007 г. и помощта от Структурните фондове и фонд „Сближаване”, както и фондове за финансиране на общата селскостопанска политика. През периода 2005 - 2015 г. се очаква повишаване на публично - частното партньорство, което предполага навлизането на частен капитал в реализирането на обществено значими проекти. Ще бъдат насърчавани българските и чуждестранни

инвестиции в областта. Възможно е и участието на определени финансови и кредитни институции в изпълнението на важни публични проекти.

За да се определят конкретните източници на финансиране е необходимо да се вземат предвид принципите за добро управление и координация на инструментите, партньорство, прозрачност, отчетност и контрол. Особено внимание би следвало да се обърне и на стартиралата финансова децентрализация, която предполага разширяване обхвата на финансовите правомощия на местните власти, както и на предвидените промени в данъчната политика.

VI. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА /СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ/

Областният управител отговаря пряко за разработването и изпълнението на стратегията.

Областният съвет за развитие:

1. Определя концепцията, структурата и съдържанието на Областната стратегия за развитие;
2. Предлага работните групи за разработване и наблюдение на изпълнението на стратегията;
3. Приема стратегията, актуализациите и отчетите за изпълнение;
4. Организира изпълнението на стратегията като за целта мотивираща хората и координира действията на местните власти, структури, НПО и други органи и организации.
5. Лобира пред централни органи и институции за изпълнението на дейностите.

За наблюдение (мониторинг) и оценка на реализацията на областната стратегия се създава

Мониторингова група, в която се включват: заместник-областен управител, кмет на община, ръководители на работодателска организация, синдикат, инфраструктурно предприятие и частна фирма. Съставът на групата се предлага от Областния управител и се одобрява от Областния съвет за развитие.

Дейности на Мониторинговата група:

1. Наблюдава процеса на изпълнение на стратегията
2. Изготвя ежегоден доклад до Областния съвет за развитие за успехите, неуспехите, проблемите и причините за тях при изпълнението на Областната стратегия. Докладът се внася за обсъждане в Областния съвет за развитие, като въз основа на него се взема решение за промяна на стратегията.
3. Представя на Областния управител и Областния съвет за развитие предложение за оценка на изпълнението на стратегията и последващи решения.

Мониторинговата група провежда два вида оценка:

- **междинна**, която отчита първоначалните резултати от изпълнението; степента на постигане на целите и използването на финансовите ресурси и процедурите за управление и наблюдение;
- **последваща**, която включва оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси, оценка на общото въздействие, анализ на положителните и отрицателните фактори при изпълнението на стратегията, изводи и препоръки, относно прилагането на политиката за регионално развитие.

Критериите и индикаторите за оценка на резултатите от изпълнението на стратегията са:

- Основни демографски показатели
- Стойности и изменение на доходите и разходите, средна годишна заплата;
- Трудовата заетост и безработицата, заети в селското стопанство, индустрията и услугите;
- Изменението на брутният вътрешен продукт и брутната добавена стойност;
- Инвестициите (разходи за ДМА, разходи за развойна дейност, чуждестранни инвестиции);
- Показателите на селското стопанство (земя, култури, животни, добиви и продуктивност);
- Динамиката на потреблението (нетни приходи от продажби);
- Състоянието на околната среда;
- Динамиката на изменението на социални и културни дейности и граждански институции.

Разработването, актуализацията и допълването на областната стратегия в оперативен план ще се организира от специално създадена **Областна група за стратегическо планиране (ОГСП)**, включваща компетентни експерти от различни сектори. ОГСП се предлага от Областния съвет за развитие и се назначава от Областния управител

Дейности на Областната група за стратегическо планиране:

1. Събира и съдейства при проучване на информация, касаеща разработването на стратегията;
2. Координира работата на различни институции, участващи в разработването на стратегията;
3. Участва в обработката на данните и анализа им;
4. Анализира тенденциите и процесите в социалното и икономическо развитие на областта;
5. Предлага за разглеждане стратегически цели, приоритети и мерки за стратегията;
6. Оформя технически проекта за стратегия;
7. Допълва и актуализира стратегията в съответствие с решенията на Областния съвет за развитие.

Актуализация на Областната стратегия за развитие

Актуализация на Областната стратегия ще се извършва в съответствие със Закона за регионално развитие. Ще се вземат предвид настъпилите промени в социално - икономическата среда в и извън областта. Процесът на актуализация се организира от Областния управител, като се ползват създадените вече работни групи. При необходимост се извършват корекции в броя и състава на тези групи, могат да се ангажират и външни експерти. Актуализираната Областна стратегия се одобрява от Областния съвет за развитие.